

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
К-По₂ -40/2010
Дана. 01.11.2010. године
Београд
Устаничка 29

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Снежане Николић Гаротић, председника већа и судија Винке Бераха Никићевић и Растка Поповића, чланова већа, са записничарем Наташом Арсић, у кривичном поступку против оптуженог Станка Вујановића, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗСРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ бр. 3/09 од 31.03.2010.године, која је прецизирана на главном претресу дана 01.11.2010.године, након одржаног главног и јавног претреса, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, оптуженог Станка Вујановића, и његовог браниоца, адв. Мирослава Перковића, донео је и јавно објавио дана 01.11.2010.године

ПРЕСУДУ

Станко Вујановић, ЈМБГ 3011959303226 од оца Бранка и мајке Љубице, рођене Поповић, рођен 30.11.1959. године, у Вуковару, са пребивалиштем у Земуну, у улици Лазара Мамузића бр. 21, Србин, држављанин Републике Србије, аутолимар, незапослен, ожењен, отац двоје деце, писмен, завршио средњу школу за аутолимара, војску служио у Београду 1978/79. године, стан у власништву породице, води се у ВЕ СО Земун, осуђиван, налази се у КПЗ Сремска Митровица на издржавању казне затвора по пресуди Окружног суда у Београду, Веће за ратне злочине К.В.бр.4/06 од 12.03.2009.године, против њега се не води други кривични поступак

К Р И В   Ј Е**Што је:**

дана 14.09.1991. године у поподневним часовима у Вуковару, у тадашњој Републици Хрватској, у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, као припадник Територијалне одбране (ТО Петрова Гора) у саставу сремско-митровачке бригаде Југословенске народне армије, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између ЈНА, ТО, добровољачких састава с једне стране и јединица Министарства унутрашњих послова (МУП) Хрватске, Збора народне гарде (ЗНГ) и добровољаца с друге стране, противно члану 3 став 1 тачка 1а IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године («Службени лист ФНРЈ» број 24/50) и члана 4 став 1 и став 2 тачка а Допунског протокола Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба Протокол II («Службени лист СФРЈ», Међународни уговори број 16/78) према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима или су престала да учествују у непријатељствима, у односу на које се мора поступати у свакој прилици човечно, вршио убиства и насиље над њиховим животом и здрављем,

тако што је:

униформисан и наоружан, заједно са НН униформисаним и наоружаним мушким лицем, у улици II конгреса КПЈ број 32, ушао у подрум куће породице Север из кога је уз претњу дугим ватреним оружјем извео мушкарце покојног Ивана Севера и покојног Адама Лукетића, а поменутом НН лицу наредио да остане испред врата подрума и не пушта напоље оштећену Блаженку Север са којом су у подруму биле и оштећена Рожа Лукетић и оштећена Марија Котреба, након чега је у подрумској гаражи са више хитаца из ватреног оружја лишио живота покојног Ивана Севера и покојног Адама Лукетића, а када је оштећена Блаженка Север, чувши пуцње кренула да изађе из подрума, поменуто НН лице је бацило ручну бомбу која је експлодирала и усмртила пок. Рожу Лукетић и пок. Марију Котребу, док је оштећена Блаженка Север задобила тешке телесне повреде опасне по живот у виду губитка левог ока, прелома леве лактице, прелом костију леве шаке са трауматском ампутацијом левог кажипрста и прелом десне рамењаче са оштећењем живца горњих удова и оштећења чула слуха,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗСРЈ),

па му суд претходно применом наведеног законског прописа и чланова 5, 33, 38, 41 КЗСРЈ, утврђује

казну затвора у трајању од 9 (девет) година

На основу члана 49 КЗСРЈ узима се као утврђена казна затвора у трајању од 20 година на коју је оптужени осуђен правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К.В. бр.4/06 од 12.03.2009.године,

па га суд применом члана 48 и 50 КЗСРЈ

О С У Ђ У Ј Е

на јединствену казну затвора у трајању од **20 (двадесет) година** у коју му се урачунава време проведено у притвору од 23.03.2003.године, као и време до сада проведено на издржавању казне по пресуди К.В.4/06 од 12.03.2009.године, почев од 28.04.2009.године.

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Оштећена Блаженка Север упућује се на парницу ради остваривања имовинско правног захтева.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Оптужницом КТРЗ. бр. 3/09 од 31.03.2010.године, која је прецизирана на главном претресу дана 01.11.2010.године, оптуженом Станку Вујановићу стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗСРЈ),

У завршној речи заменик тужиоца за ратне злочине Душан Кнежевић, анализирао је изведене доказе и навео да је њима утврђено да је оптужени извршио кривично дело на начин описан у диспозитиву оптужнице, да је као припадник ТО Петрова Гора учествовао у догађају у коме је убијено четири цивила, а оштећена Блаженка Север тешко повређена, а он је непосредно живота лишио два мушкарца. Од те двојице покојни Иван Север када је убијен био је цивил. Постоји дилема за Ивана Севера, који је тада био припадник Збора народне гарде, хрватски бранитељ како каже оштећена Блаженка Север, по ком основу је она остварила и пензију. Критичног дана пок. Иван није био на положају, последњи пут је био на стражи претходне ноћи. Униформу није носио нити је уопште имао, када је почео напад ушао је ненаоружан у подрум своје куће, убрзо је лишен живота. Статус борца прецизиран Допунским

протоколом II уз Женевске Конвенције, према коме је статус борце признат сваком лицу које припада некој групи или јединици организованих оружаних снага под одговарајућом командом. Ако борац не носи униформу он се мора разликовати од цивилног становништва када учествује у војној операцији. Он дакле може наизменично мењати свој статус, да буде цивилно лице или борац у зависности од тога да ли учествује у војној операцији или не. Аналогно томе Иван Север је у време извршења дела имао статус цивилног лица. Стога радње оптуженог имају сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗСРЈ који треба да се примени као најблажи за учиниоца. Одбрана оптуженог који је негирао да је био припадник ТО као и да није дело извршио је неприхватљива, оповргнута изведеним доказима, па је предложио да суд оптуженог огласи кривим и казни по закону.

Оптужени изјашњавајући се у смислу чл. 320 ст.2 ЗКП, не признаје да је извршио кривично дело које му се ставља на терет.

У одбрану је навео да је дана 14.09. 1991.године у 14 часова почела акција у којој је учествовао и да је тада кренуо са још тридесетак бораца у деблокаду касарне. У овој акцији био је обучен у војничке панталоне, горе је имао део цивилне одеће. Тада је од 1989 године, носио браду и имао мало дужу косу. Тога дана није носио ништа на глави, касније је набавио шајкачу, а после тога носио је шешир неко време. Пре рата био је аутолимар, а од '90. у Бачу је био пријављен као таксиста. Радио је и у Вуковару пре рата као једини таксиста у граду. У то време ходао је отежано и храмао, јер је пре тога имао саобраћајну несрећу, у сваком случају није могао да трчи. Ситуација у Вуковару је била тешка, град је био у блокади, дешавало се да нема струје или да морају да кољу стоку јер нестаје храна.

Организатор акције деблокаде касарне тога дана је био Душан Јакшић. Оптужени је навео да је дошао код Јакшића са још пет шест момака који су боравили код њега јер су се склонили из града и организовали се за држање страже. Осим ових који су дошли са њим, Јакшић је имао 15 до двадесет мушкараца у својој групи. Душан Јакшић био је резервни официр, али није био командант ТО. ТО је формирана касније када је Мирољуб Вујовић постао командант, месец дана после завршетка рата. Тада Срби нису имали формиране јединице, а у ову акцију су кренули тако што је обукао кошта има, понели су оружје, били спремни да пуцају ако непријатељ пуца на њих. Срби су иначе петнаестак дана пре ове акције оружје добили из Негославаца од војске и подељено је на Петровој гори онима који нису имали сопствено, а желели су да се наоружају. Он је на Петровој гори добио бомбе. Пре него што је почео рат од пријатеља Хрвата добио је пушку. Сећа се да су тада у акцији са њим били покојни Мимо, покојни Тапало, покојни Миленко Окановић, Боро Опачић и извесни Гајић. Акција се одвијала тако што су кренули улицом Светозара Марковића и на углу са Пролетерском требало је да се састану са сремско - митровачком бригадом која је долазила из правца Негославаца или Петроваца. Душан Јакшић имао је рођака у касарни, па је комуницирао са митровачком бригадом и знао је тачно кад треба да се крене.

Улицом су ишли од куће до куће, нису улазили нигде ни вршили детаљан претрес кућа, кретали су се и кроз дворишта и баште.

У овој акцији друга страна, Хрвати, су пуцали из кућа, а од места где је хрватска страна држала страже делило их је око 200 метара. Хрвати су положај имали у Новој улици.

Објаснио је да је Петрова гора од улице Светозара Марковића удаљена око 500 метара и већ је било опасно кретати се тим путем. У односу на касарну противничка страна била је сконцентрисана на почетку Вуковара.

Акција се одвијала тако што су се на почетку улице Светозара Марковића поделили у две групе, једни су ишли левом, други десном страном, од куће до куће, викали су «Југословенска народна армија, предајте се», што су видели да ради и војска. У борбама, док су ишли дуж улице задржавали су се тамо одакле се пуцало. Међусобно су могли да се виде и морали су да воде рачуна да ако пуцају не погоде и неке од својих, тако су били близу. Ко је имао бацао је бомбу, а потом улазио у кућу. На куће се пуцало једино ако је одатле пружан отпор. Он је ушао у можда две или три куће, па је неколико прескочио јер су већ биле очишћене. Није улазио у подруме, јер их тамо није ни било, можда понеки сутерен. Сећа се да су биле постављене вреће с песком и да је код једне куће која је од пруге удаљена око двадесетак метара био велики бункер.

Сналазили су се како су знали и умели јер нису били обучени за уличне борбе. Сада му се чини да је све изгледало помало смешно, посебно првог дана, чинило им се да ће се рат завршити за два- три дана. Ускоро је дошла и војска са тенковима. Сећа се да је тог дана, 14. 09. у борби убио једног човека. Тај је изашао пред њих, клатио се, био је као пијан или дрогиран, имао је оружје. Сећа се и једног хрватског борца који се претварао да се предао, подигао је руке, али су видели да држи бомбу.

Сигуран је да тога дана нису улазили у насеље Други конгрес КПЈ, већ су ишли само Пролетерском улицом до пруге, а ова улица није у том насељу. Видео је тог дана и мртве, али не зна да ли су цивили или хрватски борци јер нико није носио униформе. Поред ових тела није било оружја, што не значи да се ради о цивилима, јер су преживели борци увек узимали и односили оружје од мртвих. Никада нису пуцали на цивиле, нити на куће без разлога, једино ако је у њима било непријатељско упориште и ако је неко пуцао из кућа.

Не познаје породице Лукетић ни Север, можда би препознао оштећену Блаженку Север да је види, она њега вероватно познаје због тога што је радио као таксиста. Не зна због чега она наводи да га је видела у подруму и да је извео њеног мужа и још једног мушкарца, јер он није улазио у такав подрум нити у подрумску гаражу, како она описује, нити је убио ту двојицу, да је уопште све то тачно убио би све, не би правио разлику. Оно што она прича није тачно и због тога што никада није био сам увек их је било по двојица тројица. Можда га је ова оштећена и видела тог дана, али сигурно не како она то описује. Вероватно оштећена сведочи тако јер познаје сведока Слободана Загрецког који ради у МУП Вуковар, познаје покојног Миленка Окановића који је радио у Вутексу, па њих не може да оптужује да су ово дело извршили, а њега је оптужити лако јер је већ осуђен због дела извршеног на

Овчари. Можда је она њега оптужила да би добила пензију иза смрти мужа који је био у Зенгама.

У завршној речи бранилац оптуженог адвокат Мирослав Перковић навео је да је исказ оштећене Блаженке Север неприхватљив због тешке трауме коју је доживела. Она сигурно није могла видети оптуженог у подруму своје куће, али га терети да би надокнадила штету због повреда и смрти мужа. Став заступника јавне тужбе да је покојни Иван Север мало цивил, мало борац је неприхватљив и правно неаргументован јер је јасно да је пок. Иван учествовао у борби у Вуковару као припадник једне стране у сукобу. Осим из одбране оптуженог и из исказа сведока Душана Јакшића произилази да је ТО тога дана у акцији пуцали искључиво на куће из којих је војно деловала противничка страна. Страдање цивила у подруму заправо је колатерална штета, а није ни несумњиво доказано да су они страдали од бачене бомбе већ можда од неке гранате или друге експлозивне направе која је бачена. Како током поступка није доказано да је оптужени извршио кривично дело, предложио је да га суд ослободи од оптужбе.

У завршној речи оптужени се придружио речи браниоца и навео да је оштећена Блаженка Север несрећним случајем страдала у току борби, када је приликом тзв. чишћења терена на кућу у којој се налазила са другима бачена бомба, а исто тако страдали су и мушкарци који су били у предњем делу подрума, јер се насумице пуцало по кућама. Предложио је да га суд ослободи од оптужбе.

У доказном поступку суд је саслушао оштећену Блаженку Север и извршио увид у скицу коју је сачинила пред истражним судијом и допунила на претресу, саслушан је сведок Душан Јакшић. На претресу је саслушан и вештак доц. др Ђорђе Алемпијевић. Путем видео конференцијске везе, у смислу члана члан 14 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступцима за ратне злочине саслушани су Слободан Загрецки и оштећена Мира Патковић. Прочитани су: оптужница Жупанијског државног одвјетништва у Вуковару број К-ДО-29/01 од 08.05.2003.године, решење Жупанијског суда у Вуковару Кв-291/06 (К.23/03) од 26.01.2007.године, решење Врховног суда Републике Хрватске у Загребу број I Кж.166/07-4 од 30.листопада 2007.године, допис Жупанијског суда у Вуковару од 10.01.2008.године упућен Жупанијском државном одвјетништву у Вуковару са истражним захтевом број К-ДО-29/01 од 02.маја 2001.године, медицинска документација за оштећену Блаженку Север: отпусна листа ВМА за физикалну медицину и рехабилитацију са датумом пријема 10.10.1991. и датумом отпуста 11.10.1991.године, отпусна листа Клинике за очне болести ВМА историја болести број 050431004 са датумом пријема на лечење 11.10.1991. и датумом отпуста 05.11.1991, отпусна листа ВМА за пластичну хирургију и опекотине идентификациони број 050431/002 са датумом пријема 19.09.1991. и датумом отпуста 10.10.1991.године, потврда за Ивана Севера издата од Републике Хрватске Министарство одбране, управа за одбрану Вараждин одјел за скрб ХВ, класа 562-02/97-59/02 Ут.број 512-93-11-97-1

Вараждин од 21.фебруара 1997.године, смртни лист за Ивана Севера матица умрлих матичног подручја Вуковар за 1992.годину редни број 302 где је 27.августа 1992.године уписана чињеница смрти за Ивана Севера, Решење Општинског суда Вуковар број Р/1-13/92 од 23.септембра 1992.године да је Котрба Марија проглашена за умрлу, а да је погинула у Вуковару 14.09.1991.године, што се узима као дан њене смрти, извод из матичне књиге умрлих у матичној књизи умрлих која се води за место Вуковар под редним бројем 379 за 1992.годину где је уписана чињеница смрти за Котреба Марију, протокол за Вуковар-познати број случаја 1171/30, I/604 за Ивана Севера, са потврдом о идентификацији, решење број Кио-53/01 Жупанијског суда у Вуковару-Казнено истражни одјел, решење о спровођењу истраге против Станка Вујановића и одређивању притвора, решење којим је постављен бранилац по службеној дужности оптуженом, записник о испитивању сведока Блаженке Север Кио-53/01 састављен пред Жупанијским судом у Вуковару од августа 2002.године, извадак из казнене евиденције Република Хрватска Министарство правосуђа управа локалне самоуправе Управа за казнено право-Одјел за казнене евиденције од 18.08.2002.године, извештај Клиничке болнице Осиек, одјел за патологију и судску медицину од 28.марта 2003.године, о повредама Блаженке Север, Влада Републике Хрватске уред за заточене и нестале Ур.бр.50412-01-5940/01 Загреб 29.јун 2001.године допис упућен Жупанијском државном одвјетништву у Вуковару о томе да је Адам Лукетић рођен 1926.године, да су посмртни остаци ексхумирани и идентификовани 25.јуна 1998. на Новом гробљу у Вуковару и Рожа Лукетић рођена 1925.године, посмртни остаци ексхумирани и идентификовани 25.липња 1998.године на Новом гробљу у Вуковару, протокол за Вуковар-познати број случаја 1180/39 за Адама Лукетића и потврда о идентификацији, потврда о идентификацији за Рожу Лукетић, протокол за Вуковар, број случаја 1205/64 Н.Г, смртни лист за Миленка Окановића где је у матици умрлих матичног подручја Вуковар за 1992.годину под редним бројем 41 уписана смрт Миленка Окановића, наредба о расписивању потернице ради проналажења и довођења оптуженог Станка Вујановића од 20.маја 2001.године, допис упућен Жупанијском државном одвјетништву у Вуковару који је послала Блаженка Север од 20.српња 2000.године, извршен је увид у омот смиса I број 615 НН за Лукетић Адама и Рожу Лукетић са фотографијама, прочитано судско медицинско вештачење доцента др Ђорђа Алемпијевића од 02.03.2010.године, допис Министарства правосуђа Републике Хрватске управе за међународну сарадњу и међународну правну помоћ и сарадњу с међународним казним судовима број 22 Су-1086/09 од 08.сјечња 2010.године, да је сведок Фрањо Котреба према допису МУП-а Републике Хрватске Пу Загребачке VII ПП Загреб број 551-19-33/2-5091/09 од 25.студеног 2009.године преминуо, са извештајем које је полицијска управа загребачка VII полицијска постојба Загреб од 25.11.2009.године упутила Жупанијском суду истражном центру у Загребу, прочитан је допис Републике Хрватске-Министарство правосуђа управа за Европску унију и међународну сарадњу од 09.рујна 2010. примљен у суд у Београду 20.09.2010.године којим се поступа по замолници овога суда и достављају подаци и дописи о томе да ли се против оптуженог Станка Вујановића воде неки други кривични поступци и због ког кривичног дела, па

је суд прочитао копију дописа Жупанијског суда у Сиску број 22-Су-484/10 од 14.липња 2010.године, копију дописа Жупанијског суда у Карловцу број 21 Су-369/10-2 од 14.липња 2010., Жупанијски суд у Задру 2.Су-532/10 од 15.липња 2010., Жупанијски суд у Великој Горици број 21 Су-297/10-2 од 14.липња 2010., допис Жупанијског суда у Копривници број 21-Су-354/10-2 од 14.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Чаковцу број 22-Су-401/10 од 16.липња 2010., допис Жупанијског суда у Дубровнику број Кир-388/10 од 16.липња 2010.године, копију дописа Жупанијског суда у Славонском броду број 23-Су-215/10-4 од 18.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Пожеги, Су 156/10-3 од 18.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Вировитици број 21-Су-148/10-3 од 24.липња 2010, допис Жупанијског суда у Пули број Кир-895/10-3 од 18.липња 2010, допис Жупанијског суда у Шибенику број 21 Су-420/10 од 30.липња 2010, копија дописа Жупанијског суда у Госпићу број 21-Су-287/10 од 05.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Бјеловару број 2-Су-341/10 од 06.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Златару број Су-258/2010 од 30.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Осиеку број 21-Су-429/10-4 од 16.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Вараждину број 2-су 27/10-10/3 од 22.српња од 2010, допис Жупанијског суда у Сплиту број II КИР 578/10 од 12.српња 2010, допис Жупанијског суда у Вуковару број Ка-23/03 од 21.српња 2010., заједно са решењем Жупанијског суда у Вуковару број Ка 66/07 од 29.сијечња 2009, допис Жупанијског суда у Ријеци број Кир-503/10 од 30.липња 2010.године, пресуду Окружног суда у Београду К.В.4/06 од 12.03.2009.године, решење о урачунавању притвора под истим датумом и бројем, пресуду Апелационог суда у Београду КжI По₂-1/2010 од 14-23.06.2010.године, извештај Жупанијског суда у Вуковару К.23/03 од 21.српња 2010.године, допис који је државно одвјетништво Републике Хрватске проследило под бројем Кр-I –ДО-2/07 од 17.сијечња 2007. тужилаштву за ратне злочине Републике Србије и где је насловљено да се у предмету окр.Станка Вујановића достављају оверени списи Жупанијског суда у Вуковару К-23/03 и списи Жупанијског државног одвјетништва у Вуковару ДО-КР-93/99 и 28/00, допис Државног одвјетништва Републике Хрватске број КР-I-ДО.од 04.сијечња 2006.године, који је 12.01.2007.године, примљен у Тужилаштво за ратне злочине у Београду, допис Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ број 5/07 од 26.02.2007.године, упућен Државном одвјетништву Републике Хрватске о преузимању гоњења само под тачком 1 оптужнице К-До-29/01 од 08.маја 2003.године.

Из изведених доказа утврђено је да се дана 14.09.1991.године у Вуковару одвијала акција деблокаде касарне ЈНА. Борбе су се одвијале између територијалне одбране - Одред Петрова гора, која је била у саставу ЈНА и добровољачких група, а с друге стране јединица МУП-а Хрватске, Збора народне гарде и добровољаца. Припадницима ТО и добровољцима командовао је Душан Јакшић и координисао акцију са ЈНА. Српске снаге - територијална одбрана и добровољци у борбама и напредовању требало је да се споје са сремско-митровачком бригадом ЈНА. Уговорени сигнал за почетак акције је био од тренутка када авиони рекетирају атомско склониште

у «Вутексу». Дана 14. септембра око 11 часова чула су се два авиона «Галерб», надлетали су и рекетирали. Радио везом коју је успоставио командант Душан Јакшић успостављена је веза са војском па се кренуло у акцију. Српска група добровољаца и територијалне одбране кретала се улицом Светозара Марковића и требало је да се пробију и састану на углу улице Пролетерске са сремско-митровачком бригадом која је кренула из правца Негославаца и Петрове горе и том улицом наставе према «Вутексу» с циљем деблокаде касарне. Српска страна требало је да од Петрове горе уведе «шајкашки одред» са леве стране, док је ова група која је ишла од Пролетерске требало да се споји са ваљевачком мото-механизованом четом, која је имала транспортере и тенкове, и у ослобађање касарне крене са десне стране.

Отпора хрватске стране је било, с обзиром да је пола улице Светозара Марковића било под контролом хрватских снага. Хрвати су имали барикаде по улицама, пуцали са кровова, оцака, индустријских димњака, из школа и подрума кућа. Оштећена Блаженка Север каже да су Срби успоставили контролу над улицом Светозара Марковића, док сведок Душан Јакшић каже да су Срби држали део те улице, па су стога прво кренули и разбили барикаду која је била према Петровачкој цести. Српска војска кретала се напред, било је пуцања са стране и морало је да се иде у чишћење терена, што је подразумевало да се свака кућа прегледа да ли се негде налази заостали хрватски борац. Осим главне улице прегледале су се и споредне улице. Ушли су и у насеље Други конгрес, које се налази практично на делу где се спајају улица Светозара Марковића и Пролетерска и даље крене Пролетерском од Петровачке цесте. Ово насеље било је погодно за скривање хрватских снага, јер се ту налазила циглана и високо растиње. Према објашњењу сведока Душана Јакшића акција се овога дана овако одвијала, а било је на обе стране жртава-рањених и мртвих. Жртве међу цивилима биле су неизбежне због силине борбених дејтава. Оптужени Станко Вујановић је, дана 14.09. 1991.године био у првој групи која је кренула у пробијање улице Светозара Марковића и спајање са војском.

Ово произилази и из одбране оптуженог који је навео да је учествовао у акцији дана 14. 09. 1991. године, да се акција одвијала тако што се кретао једном страном улице Светозара Марковића, да му је познато да је требало да се споје са сремско-митровачком бригадом и да је требало да се изврши деблоkada касарне. Овај део одбране оптуженог потврђен је и исказом сведока Душана Јакшића који је био командант ТО Петрова Гора, која је формирана на почетку оружаних сукоба са хрватским снагама у августу месецу и објаснио на који начин се одвијала акција деблокаде касарне, да се све изводило у координацији са ЈНА, како се кретала српска страна и какву су улогу имали он и оптужени. Овај исказ суд је прихватио у целини као јасан, и њему је сагласна делом и одбрана оптуженог. Међутим, део одбране оптуженог да је учествовао у акцији у улици Светозара Марковића и да није био у улици Другог Конгреса КПЈ, суд није прихватио јер налази да је несумњиво утврђено да се акција одвијала у улици Светозара Марковића, да је ТО ушла и у насеље Други Конгрес које је одмах поред и на правцу на коме су

се кретали у акцији, како је то навео сведок Душан Јакшић, а у погледу ове чињенице потпуно је сагласан и исказ оштећене Блаженке Север која је објаснила да је њена улица Другог Конгреса тако близу и паралелна са улицом Светозара Марковића да се из једне од ових улица, преко дворишта и башта, може ући у дворишта која припадају кућама у другој улици. По оцени суда оптужени наводи да није био у улици Другог Конгреса и да та улица уопште није у делу града где су се водиле борбе да би избегао кривичну одговорност, јер је несумњиво утврђено из исказа сведока Душана Јакшића и оштећене Блаженке Север где су се тога дана водиле борбе и да је ТО ушла и у насеље Други Конгрес. Овај сведок је објаснио да је у насељу Други Конгрес, морало да је изврши тзв. чишћење терена јер је оно било погодно за скривање и пружање отпора непријатељске стране.

Хрватско становништво које се налазило у граду склонило се у подруме кућа како би се заштитило од борбених дејстава. Ово прозилази из исказа оштећених Блаженке Север и Мире Патковић. Оштећене су навеле да су се водиле борбе, да је живот у граду био несигуран, а становништво се крило по подрумима. Оштећена Мира Патковић је навела да је са породицом и троје деце била у подруму своје куће, али да је морала да се склања и у подруме код комшија, као и оштећена Блаженка Север која је навела да су се крили у подруму. Обе оштећене су навеле да у граду није било струје, а вода се користила из бунара. Сведок Слободан Загрецки је навео да је крајем августа престао да одлази на посао у «Вутекс» јер се осећао несигурно, да се његова породица није склањала у подруме, али да није било воде осим из бунара, да се пуцало и да је било ризично кретати се улицама града. Сведок Слободан Загрецки је навео да је било стража на улицама, барикада, војници су контролисали кретање. Један од пунктова се налазио на раскрсници улица Другог Конгреса КПЈ и Светозара Марковића. Оштећена Блаженка Север је навела да су осим овог пункта биле постављене и барикаде-вреће са песком и да је таква једна била испред њене куће.

У улици Другог конгреса КПЈ број 32, у подруму куће дана 14 септембра 1991. година налазили су се покојна Рожа Лукетић, покојна Марија Котреба, покојни Адам Лукетић, покојни Иван Север и оштећена Блаженка Север. У подрум у кући породице Север који је био сређен и прилагођен за боравак јер је било и кревета, осим чланова породице Север-Ивана и Блаженке, склонили су се и Адам и Рожа Лукетић и покојна Марија Котреба. Ово произилази из исказа оштећене Блаженке Север. Да су се ове особе налазиле у подруму произилази и из исказа оштећене Мире Патковић која је навела да су њени родитељи Адам и Рожа били у кући породице Север, да је почетком септембра месеца, на десетак дана пре овог догађаја видела мајку и разговарала са њом последњи пут, као и из писмених доказа који се односе на смрт покојних Ивана Севера, Котреба Марије, Адама Лукетића, Роже Лукетић и медицинске документације за Блаженку Север

Из писмених доказа произилази и да су дана 14.09.1991. године ови цивили убијени, а оштећена Блаженка Север рањена.

Из потврде за Ивана Севера издате од Републике Хрватске-Министарство одбране-Управа за одбрану Вараждин-одјел за скрб ХВ, класа 562-02/97-59/02 Ут.број 512-93-11-97-1 Вараждин од 21.фебруара 1997.године, смртног листа за Ивана Севера-Матица умрлих матичног подручја Вуковар за 1992.годину, редни број 302, решења Општинског суда Вуковар број Р/1-13/92 од 23.септембра 1992.године о проглашењу Котреба Марије за умрлу, извода из матичне књиге умрлих у матичној књизи умрлих која се води за место Вуковар под редним бројем 379 за 1992.годину, произилази да су ова лица страдала дана 14.09.1991.године у Вуковару.

Из дописа Владе Републике Хрватске-уред за заточене и нестале Ур.бр.50412-01-5940/01 Загреб 29.јун 2001.године, упућеног Жупанијском државном одвјетништву у Вуковару, утврђено је да су посмртни остаци Адама Лукетића, рођеног 1926.године и Роже Лукетић рођене 1925.године, ексхумирани и идентификовани 25.јуна 1998. на Новом гробљу у Вуковару. Из потврде о идентификацији, протокола за Вуковар-познати број случаја 1180/39 Н.Г. за Адама Лукетића од 25.06.1998.године, потврде о идентификацији протокола за Вуковар-познати број случаја 1171/30 за Ивана Севера од 19.06.1998.године, и потврде о идентификацији за Рожу Лукетић, протокол за Вуковар, број случаја 1205/64 Н.Г. од 25.06.1998.године, утврђено је да су код пок. Адама Лукетић констатоване повреде- вишеструки прелом лобање, код пок. Ивана Севера - изломљене кости главе, а код пок. Роже Лукетић – вишеструки прелом десне потколенице.

Из налаза и мишљења доцента др Ђорђа Алемпијевића од 02.03.2010.године, те усмене речи на главном претресу дана 07.09.2010.године, утврђено је да је смрт Адама Лукетића и Ивана Севера насилна, узрокована повредама главе, могуће нанесеним дејством пројектила испалиених из ручног ватреног оружја, да је смрт Роже Лукетић насилна и настала је због повреде меких ткива и вишеструких прелома костију десне потколенице насталих услед дејства распрскавајућег експлозивног средства. У односу на пок. Марију Котребу, у недостатку медицинске документације, а имајући у виду карактеристике и опсежност повреда код Блаженке Север и Роже Лукетић, као и чињеницу да су исте настале дејством распрскавајућег експлозивног средства, вештак закључује да је и она, уколико се налазила у просторији где су повређене Блаженка Север и Рожа Лукетић, могла на исти начин задобити повреде које су могле узроковати њену смрт.

Из отпусне листе са ВМА од 11.10.1991.године, отпусне листе са Клинике за очне болести ВМА од 05.11.1991.године, отпусне листе са Клинике за пластичну хирургију и опекотине ВМА од 10.10.1991.године, извештаја Клиничке болнице Осиек-Одјела за патологију и судску медицину од 28.03.2003.године за Блаженку Север утврђено је да је оштећена Блаженка Север задобила експлозивне повреде главе, грудног коша, леве шаке, десне надлактице и подлактице, те обе натколенице, прелом десне надлактичне кости, трауматску ампутацију левог кажипрста, прелом III и IV метакарпалне кости леве шаке, прелом леве лакатне кости, трауматску деструкцију левог

ока, лезије радијарног живца леве подлактице и улнарног живца десне подлактице, те оштећење слуха. Поред ових повреда, оштећена је задобила бројне експлозивне повреде по кожи лица, горњих екстремитета, грудног коша и натколенице. Услед експлозивних повреда, настала је деструкција леве очне јабучице, те је око морало бити хирушки одстрањено, проузроковани су и преломи костију леве шаке, леве и десне подлактице. Врсту и тежину телесних повреда као и механизам настанка ових повреда суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака Доц.др.Ђорђа Алемпијевића од 02.03.2010.године и усмене речи вештака на претресу, који је закључио да су све наведене повреде последица дејства распрскавајућег експлозивног средства и представљале су у време nanoшења тешку телесну повреду опасну по живот.

Прихватајући у потпуности као искрен, доследан и убедљив исказ оштећене Блаженке Север, суд је утврдио да је у подрум где су се склонили она, сада пок. Иван Север, пок. Адам и Рожа Лукетић и пок. Марија Котреба, ушао оптужени са НН борцем, да је уз претњу оружјем наредио њеном мужу и пок. Адаму да изађу и да је покојне Ивана Севера и Адама Лукетића убио оптужени Вујановић Станко, а да је иза тога у подрум где су се налазиле она, пок. Рожа Лукетић и Марија Котреба бачена бомба.

Оштећена Блаженка Север, испитана је 02.08.2002.године и 24. 09. 2009.године пред Жупанијским судом у Вуковару и на главном претресу дана 07.09.2010.године. Сваки пут је на исти начин наводила да је са супругом и сином пре рата живела у Вуковару на адреси Други конгрес КПЈ бр.32, у делу града под називом «Сајмиште». У време рата, испред њихове куће налазио се заклон сачињен од постављених врећа са песком, испред улаза у гаражу, са уличне стране, где су Збор народне гарде и цивили из улице организовали чување страже. Њен супруг, пок. Иван Север, се почетком септембра пријавио Хрватима који су се организовали и дозволио да се вреће са песком поставе испред њихове куће. Стражарио је сваке друге или треће ноћи. Оружје је добијао пре него што почне стражарску смену од Петра Качића и враћао га је када заврши стражарење. Није добио униформу. На прозор подрума су постављене вреће са песком и њен муж и други стражари су се некада ноћу, када је било мирно, склањали у њихов подрум. Због тога је муниција- неколико реденика, стајала у подруму. По томе зна да су и други који су стражарили узимали оружје пре стражарења и враћали га када заврше. У паралелној улици Светозара Марковића, за коју сматра да је већ заузела и контролисала српска територијална одбрана, постојали су пунктови са врећама песка и тамо је стражу чувала српска страна.

Оштећена је навела да добро памти 14. септембар 1991. године, јер је тога дана био и први ваздушни напад на град Вуковар. Тога дана око 13,30 сати била је у кући породице Лукетић где је припремала храну за припаднике Збора народне гарде, али након што су почеле падати прве гранате, заједно са Лукетић Адамом и његовом супругом Рожом, отрчала је у подрум куће у коме је већ била њена бака Марија Котреба, тада стара 87 година. Супруг пок.

Иван је дошао за њима у подрум петнаест минута касније. Он је претходне ноћи био на стражи. Кроз прозор подрума видела је да улицом пролазе тенкови ЈНА, пуцњава је била на све стране. Српска страна је већ ушла у њихову улицу. Неки од припадника пешадије које је видела имали су везане беле траке на рамену. Четворица њих издвојили су се и ушли у подрум. Сви су били у сивозеленим униформама ЈНА. Међу њима је препознала Миленка Окановића и млађег сина Наде и Пере Загрецког, Слободана. Преосталу двојицу војника није познавала. Један од њих који јој је био непознат, плакао је и показивао рану на руци. Рекао је да је из Вуковара, након тога му је превила рану и сва четворица су изашла из подрума. Били су наоружани «дугим оружјем.

Након пар минута, у подрум су ушла друга двојица војника, од којих је препознала Станка Вујановића, званог «Таксиста». Када је ушао Вујановић је наредио да из подрума изађу њен супруг Иван и Адам Лукетић, уперио им пушку у леђа и одвео их степеницама горе у кућу. Чула је да је том непознатом војнику рекао да не пушта младу жену из подрума и схватила да мисли на њу. Остала је да чучи поред врата подрума, како би видела куда јој одводе супруга и након пар тренутака, зачула је четири појединачна пуцња. Тренутак пре тога је пробала да отвори врата подрума и провири напоље, међутим, војник који је био са оптуженим Станком је гурнуо унутра. У једном тренутку јој је Рожа Лукетић показала према вратима и видела је руку која испушта бомбу и повлачи се уназад. Тада је неко затворио врата подрума, а следеће чега се сећа било је да се диже некако на горе према плафону. Вероватно је изгубила и свест, па се само сећа да је следеће видела да Рожа Лукетић лежи на каучу, нога јој је разнета и тражи воду, а Марија Котреба лежала је на каучу поред и није давала знаке живота. То вече наишао је неки војник ЈНА, пронашао је, па је војним возилом пребачена у Негославце, а затим на лечење у Београд. Од последица рањавања, изгубила је лево око, један прст и има много повреда по телу од гелера. На лечењу је провела укупно два и по месеца.

Оштећена је навела да није чула наредбу за бацање бомбе у унутрашњост подрума, нити је видела ко пуца. Али, видела је Станка Вујановића како држи пушку уперену у леђа њеног супруга и води га прво степеницама горе у кућу, а онда и у простор гараже. Иза тог затвореног простора чула су се четири хица. Тек када се вратила са лечења на ВМА у Београду, 1992. године, чула је да су њен супруг Иван Север и комшије Лукетић Адам и Рожа тада убијени и сахрањени недалеко од куће. Претпоставља да је непознати војник бацио бомбу у унутрашњост подрума, с обзиром да су у кућу ушле само две особе и да нико други то није могао учинити. Време од када је оптужени извео њеног супруга, па до момента када је чула хице било је свега неколико секунди тако да је то разлог да сматра да не постоји могућност да је неко други пуцао, због овог кратког временског интервала од када их је извео до момента када је чула пуцње мисли да је то учинио оптужени.

Објаснила је да је њен супруг био у Збору народне гарде, а после рата супругу је признато својство хрватског бранитеља. Она није била ангажована нигде, чак ни у месној заједници, нити у цивилној заштити. Тог 14.09. је пристала да помогне Рожи Лукетић око чишћења живине да би скувале ручак за Збор народне гарде.

У то време, Адам и Рожа Лукетић су били старији људи, обоје су били цивили. Ово је навела и оштећена Мира Патковић, ћерка покојних Адама и Роже Лукетић, које је рекла да је њена мајка била старија и да је требала да иде на операцију очију, а да је отац био старији, волео да попије и дружио се и са Србима као и са Хрватима, није био ангажован у борбама на хрватској страни. Исказ оштећене Мире Патковић која не познаје оптуженог, нити је знала против кога се води поступак, нити било шта ближе о детаљима страдања родитеља, већ јој је касније све испричала оштећена Блаженка, суд је у потпуности прихватио као јасан и истинит.

Оштећена Блаженка Север навела је да оптуженог Станка Вујановића познаје од детињства, били су комшије, његова кућа у улици Новој је близу куће њених родитеља у Радничкој улици. Познато јој је и да је био ожењен, да има ћерку, али његову другу жену не познаје. Познато јој је да је био таксиста. Зна да је носио браду и дужу косу.

Када је ушао у подрум 14.09. оптужени Станко имао је зелену униформу ондашње ЈНА, на глави је носио војничку капу «титовку», коса му је била до рамена и имао је браду четири, пет центиметара. Ходао је мало погнут са оружјем- пушком у рукама коју је држао тако да је цев била уперена у њеног супруга и Лукетића. Када је извео њеног супруга и пок. Адама из гараже није се чуо никакав глас, једино што је тада чула, била су четири појединачна пуцања, а затим и експлозија бомбе.

Оштећена је пред истражним судијом нацртала скицу подрума и на претресу објаснила положај просторија и прозора које је уцртала и објаснила да су се вреће са песком налазиле на прозору гараже који гледа на улицу, одакле су стражари пратили шта се дешава на улици, а да на прозору који се налази у ходнику није било врећа са песком и одатле је допирало дневно светло у ходник, подрум и део гараже, јер овај ходник спаја гаражу са подрумом. Они који су у том ходнику били су осветљени, јер иако није било струје у Вуковару, догађај се одиграо по дану, дневно светло је допирало у ходник и она је видела све кроз врата подрума. Навела је и да је у подруму било муниције, да су реденике са муницијом ставили у ТА пећ која је била растављена и да је то предложио њен муж, када су видели да су борбе готове и да пролазе тенкови. На главном претресу оштећена је навела да први пут говори о муницији која је била у подруму и како су је спаковали у ТА пећ, не зато што је раније нешто желела да сакрије, већ због тога што је, тек када је претрес почео настојала да се свега сети и врати детаље које је потисла, па се тако сетила и паковања оружја. Читав догађај био је за њу тежак јер, кад је чула пуцање знала је да јој је муж убијен, тешко је повређена, али је најтеже

било што када је погођена и није знала да ли ће преживети. мислила је и бринула само за сина и страховала што ће остати сам, без оба родитеља.

При суочењу са оптуженим оштећена је поновила да га је видела како изводи њеног мужа и пок. Адама и да га добро познаје, а оптужени се сетио одакле познаје оштећену, али је тврдио да га није видела том приликом и да то није могуће. Међутим држање оштећене, спремност да оптуженог гледа у очи и да му каже како се познају и шта се десило тога дана, да се придружује кривичном гоњењу, али да јој је једино важно да се ужаси рата никоме не десе и не понове, додатно су поткрепили убедљивост исказа оштећене, па је ценећи и држање оштећене приликом суочења суд њен исказ оценио као истинит. Медицинска документација која је прочитана о повредама које је задобила оштећена и која се односи на њено лечење, као и налаз и мишљење вештака Др доц. Ђорђа Алемпијевића о врсти, тежини и механизму настанка повреда додатно су поткрепили исказ оштећене. Докази који се односе на идентификацију и проналажење тела пок. Адама и Роже Лукетић и идентификацију пок. Ивана Севера, на основу којих је утврђен узрок смрти ових лица, са описом повреда, документације о погибији Ивана Севера и решење о проглашењу умрле за Марију Котребу, на основу којих је утврђено да су ова лица страдала у у Вуковару 14.09.1991.године, као и део закључка судског вештака др. Ђорђа Алимпијевића да је смрт Ивана Севера и Адама Лукетића насилна, проузрокована повредама главе, могуће нанета дејством пројектила из ватреног оружја, а да су повреде код оштећене Блаженке Север, и пок. Роже Лукетић настале услед дејства распрскавајућег експлозивног средства, као и мишљење вештака да је и пок. Марија Котреба, према околности случаја, највероватније на тај начин страдала, потврђују исказ оштећене у погледу тога да су дана 14.09.1991.године пок. Иван Север и Адам Лукетић убијени из ватреног оружја, те да су се у тренутку када је НН лице бацило ручну бомбу у њеном подруму налазиле и Ружа Лукетић и Марија Котреба које су страдале од последице експлозије бомбе, а она задобила повреде наведене у изреци пресуде.

Дакле, из изведених доказа суд је утврдио да се догађај одиграо на начин описан у изреци, да је оптужени са НН лицем извео из подрума пок Ивана и Адама и убио их, а да је потом на подрум бачена бомба и да су цивили у подруму који су ту били сакривени страдали, а оштећена Блаженка рањена.

Суд није прихватио одбрану оптуженог, у делу где тврди да територијална одбрана није била формирана, већ да су се Срби самоорганизовали, а да је формирање ТО уследило касније, јер је несумњиво утврђено, пре свега из исказа сведока Душана Јакшића, да је у септембру месецу 1991.године већ постојала ТО, интерно названа «одред Петрова гора» који је бројао око 180 људи, чији је он био командант. Сведок је објаснио да су Срби прво самоиницијативно почели да организују уличне страже и користили сопствено, лично и ловачко наоружање и од сопствених средстава куповали оружје. То је било још 90. године, а 91.године Срби су се наоружали

по војничком систему Територијалне одбране и то је било пред крај пролећа или у лето 91.године. Оружје су од ЈНА добили у августу месецу, пред ослобађање касарне. Сви су били територијалци, сви су имали униформе ТО код куће, а он је одређен за команданта у ТО Петрова гора, а Чичак за заменика. Овај одред је практично формиран још у мају месецу 1991.године, да би од 14.09.1991. године био под командом војске и то сремско-митровачке бригаде, на чијем су платном списку били сви припадници одреда, а у војним књижицама овај период почев од маја месеца, имају уписан сви припадници ТО Петрова гора. Од 02.10. у Вуковар долази гардијска бригада и преузима команду над територијалцима. У почетку наоружање су сами набављали, а од војске су добили наоружање тек пред само ослобађање касарне у Вуковару, у септембру 1991.године. Сведок је даље објаснио да је оптужени Станко био припадник одреда «Петрова гора» од оснивања и командир групе коју је формирао од људи из свог комшилука, у самом насељу Петрова гора.

И из анализе целокупне одбране оптуженог може да се закључи да је заправо постојала организација и у групи коју он назива добровољци и да је ова група несумњиво била у саставу веће формације (што је очигледно ТО), јер је оптужени у одбрани навео да је ЈНА организовано делила оружје на Петровој гори, а да су акцију координирали са сремско-митровачком бригадом са којом су требали да се састану. Групом која је била у акцији дана 14. септембра и ранијих дана командовао је Душан Јакшић.

Суд је ценио одбрану оптуженог да он није извршио ово дело, да је учествовао само у борбама и да није улазио у подруме кућа у улици у којој се борио, да није могуће да га је оштећена видела ни чула, па је нашао да је ова одбрана уперена на избегавање кривичне одговорности. Ово стога што је из убедљивог и доследног исказа сведокиње Блаженке утврђено да она добро познаје оптуженог од раније, као и његову породицу, да зна да је он био таксиста у Вуковару, познаје његов глас, описала је како је оптужени изгледао у то време. Оштећена Блаженка је била сигурна да је чула његов глас када је рекао да младу жену не дирају, да је оставе, обзиром да је и раније његов глас чула и разговарала са њим. Већ приликом давања првог исказа оштећена је навела која особа је била у подруму, кога је видела и чула и одакле ту особу познаје, затим је била доследна сваки пут када је испитивана, у суочавању са оптуженим била је спремна да исказ понови оптуженом у лице када је рекла да је он особа која је одвела њеног мужа и покојног Адама, након чега су се чули пуцњи, а она рањена гелером од бомбе. Стога је одбрана оптуженог да је оштећена њега означила као извршиоца због тога што је он већ осуђен због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника на Овчари, или да би успела да накнади штету, неоснована, и суд је није прихватио.

Суд је ценио одбрану оптуженог да је немогуће да је оштећена њега видела јер је у подруму био мрак, на прозор су биле постављене вреће са песком, у Вуковару није било струје, а према томе како је описала да су се отварала врата (с лева на десно и ка унутра гледајући из подрумских просторија) ништа није могла да види. Овакву одбрану суд је оценио као

уперену на избегавање кривичне одговорности. Наиме, из исказа оштећене Блаженке утврђено је да су на прозор подрума биле постављене вреће са песком и да се кроз тај прозор није видело. Иако је несумњиво утврђено како је оптужени навео у одбрани, а тврдили и сви сведоци да у Вуковару није било струје, објашњење оштећене да је видела оптуженог суд је као јасно и логично прихватио. Она је објаснила и приликом испитивања сачинила скицу куће, улица, подрума и гараже и показала да је и у ходнику постојао прозор димензија 80 x 60 кроз који је допирало светло и да на овом прозору није било врећа са песком. Објаснила је да је, када је ушао у просторију видела оптуженог, јер је све могло да се види захваљујући прозору у ходнику. Оптуженог је препознала, а осим тога препознаје и његов глас јер се од раније познају. Објаснила је и да подрум није укопан у земљу већ се ради о сутерену, и ово илустровала тиме да је прозор у подруму, који гледа на улицу и који је био затворен врећама од песка, био на таквој висини да су борци хрватских снага када су ноћу држали страже и када је било мирно улазили у подрум и кроз тај прозор осматрали шта се дешава на улици. За прозор у ходнику је навела да је већих димензија и на вишем нивоу од прозора у подруму, па је омогућавао да се све добро види. Ово је објаснила и према скици, па је прихватајући овакво објашњење као убедљиво и јасно, суд одбрану оптуженог да оштећена због мрака није могла да га види оценио као неосновану.

Радње оптуженог суд је квалификовао као кривично дело ратни злочина против цивилног становништва из члана 142 ст.1 КЗСРЈ.

Ово стога што је из изведених доказа несумњиво утврђено да је оптужени, са још једним НН припадником српских снага ТО, издвојио из групе цивила двојицу мушкараца и извео их из подрума, након чега су се чули хици, а из писмених доказа и исказа саслушаних сведока утврђено је да су смртно страдали пок. Адам Лукетић и Иван Север. Оптуженом је при извршењу ових радњи било познато да се становништво склања у подруме од борби које су се водиле да би се заштитило и било је очигледно да се у подруму налазе цивили, било је жена и старица. Из ове групе цивила оптужени је са НН припадником ТО извео мушкарце, одвео их степеницама до гараже и убио, при чему је био свестан да пуцајући у покојне из ватреног оружја може да их лиши живота, што је и желео. Оптужени је стога поступао умишљајно, јер је одредбом чл. 13 КЗСРЈ предвиђено да је кривично дело извршено са умишљајем кад је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење, или кад је био свестан да услед његовог чињења и нечињења може настати забрањена последица али је пристао на њено наступање.

Радње описане у изреци оптужени је предузео у време док је на простору републике Хрватске био у току оружани сукоб између с једне стране припадника ЈНА, ТО и добровољачких српских снага и МУП Хрватске, Збора народне гарде и добровољачких хрватских снага с друге стране. Ово је опште позната чињеница, а из исказа оштећене Блаженке Север, сведока Душана Јакшића и Слободана Загрецког је утврђено да су у Вуковару отпочеле борбе, да су се и Срби и Хрвати организовали и наоружали, да су се дана 14.09.

1991. године водиле борбе ради деблокаде касарне. Овако је у одбрани наводио и оптужени.

Оптужени је био припадник једне од страна у сукобу, јер и сам наводи да је био припадник српске стране и формације-групе којом је командовао Душан Јакшић. Да је оптужени припадао Територијалној одбрани Петрова Гора утврђено је из јасног и убедљивог исказа сведока Душана Јакшића који је објаснио када и како се формирала ТО и да је оптужени био командир једној групи војника, дакле да су српске стране биле у формацији која је била организована и имала команду. Наиме, Душан Јакшић био је командант и све акције су се водиле координисано са ЈНА. У прилог тврдњи да је постојала ТО сведок је навео и да је овај период септембар 1991. године уписан припадницима у војне књижице и да су тада они који су били у ТО добијали плату. Дакле, суд је несумњиво утврдио да је оптужени био борац, припадник једне стране у сукобу.

Оптужени је искористио околност да је у паралелној улици Светозара Марковића у једном делу, успостављена контрола од стране српских снага претходног дана, да се у улици Светозара Марковића у делу који су држале хрватске снаге и у насељу Другог Конгреса тога дана водила борба и да су српске снаге отпочеле улазак тенковима у улицу и чињеницу да се становништво хрватске националности склонило од напада у подруме кућа, за извршење дела над мушкарцима Хрватима искључиво због чињенице да се ради о особама друге националности. Суд није прихватио одбрану оптуженог да је сматрао да се ради о борцима, да је из куће вероватно пуцано, да су цивили можда колатерална штета јер су страдали од насумичног пуцања на куће одакле су пуцали и Хрвати.

Стога, како је дело извршено у време оружаног сукоба и како је оптужени као борац, припадник српске стране у сукобу, користећи околност да постоји оружани сукоб и да се успоставља контрола над насељем и улицом Другог Конгреса, ово искористио за извршење дела над лицима хрватске националности искључиво због њихове националне припадности, а који су уживали заштиту у оружаном сукобу, то је поступао противно одредбама међународног права

Радње оптуженог, убиство цивила који не учествују у непријатељствима забрањене су Женевским конвенцијама и то чланом 3 став 1 тачка 1 а IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949.године и чланом 4 став 1 и став 2 тачка а Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949.године о заштити жртава немеђународних сукоба. Ово стога што одредба чл. 3. ст.1 тачка 1(а), изричито забрањује да се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаных снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери и убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком сличном

мерилу и у том циљу забрањени су и забрањују се у свако доба и на сваком месту према наведеним лицима, између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убистава, осакаћења, свирепост и мучења, а одреба члана 4 став 1 и став 2 тачка а Допунског протокола Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II) прописује да сва лица која не узимају директно учешће у рату или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, а против поменутих лица забрањени су у свако доба и на сваком месту насиље над животом, здрављем, и физичким и менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик казне.

Стога извођење мушкараца који су се склонили у подрум куће, заједно са Блаженком Север, сада покојном Ружом Лукетић и сада покојном Маријом Котребом, да би се заштитили од борби, и убијање представљају радње које су забрањене Женевском конвенцијом о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949.године.

Покојни Адам Лукетић, кога је оптужени са НН борцем извео и убио као и покојни Рожа Лукетић и Марија Котреба и оштећена Блаженка Север, који су страдали истом приликом, тако што је неко бацио бомбу у подрум у коме су се налазили, како је то током поступка на несумњив начин утврђено, су цивили који у време оружаног сукоба уживају заштиту. Наиме, покојни Адам и Рожа Лукетић и Марија Котреба били су старијег животног доба, Адам Лукетић рођен 1926. године, Ружа Лукетић рођена 1925. године и Марија Котреба рођена 1905. године, склонили се у подрум куће породице Север, да би се заштитили од борби. Стога, сходно наведеним члановима Женевске Конвенције и Другог допунског протокола, они сви уживају заштиту као цивили. Дакле, заштиту коју гарантују Женевска конвенција и II Допунски протокол, као цивилно лице уживао је и пок. Адам Лукетић, за кога је несумњиво утврђено да је цивил, да није учествовао у борбама и није припадао ни једној од страна у сукобу.

Несумњиво је утврђено да је оптужени убио и пок. Ивана Севера који је био борац припадник ЗНГ, што произилази из потврде Министарства одбране РХ-Управа за одбрану Вараждин-Одјела за СКРБ ХВ од 21.02.1997.године, где је као околност погибије уписано да је пао у борби за домовину. Осим тога и оштећена Блаженка Север је навела да се њен муж добровољно пријавио и добио задатак да повремено ноћу чува стражу на заклонима од песка који су били постављени испред њихове куће на улици. Оружје узимао на месту где се пријавио и придружио бранитељима и враћао га када заврши стражу. У кући нису имали оружје. Дана када је убијен није био на задатку, није био у униформи, није имао оружје и утрчао је у подрум петнаест минута после ње и пок. Роже Лукетић. Навела је и да је након што је излечена и вратила се у Хрватску, остварила пензију као удовица борца палог

у одбрани домовине. Стога, из изведених доказа несумњиво је утврђено да је пок. Иван Север био борац на хрватској страни у сукобу, припадник ЗНГ. Међутим, суд је пре свега нашао да ова чињеница да је пок. Иван Север припадник Хрватских снага оптуженом није могла бити позната јер је покојни био међу цивилима, у цивилној одећи и без оружја. Несумњиво је утврђено и да покојни Иван није учествовао у борби тога дана како је навела оштећена, већ се склонио од борби и да је убијен ван борбе тако што је издвојен из групе цивила и истовремено кад и цивил Адам Лукетић, убијен.

Стога и он ужива заштиту предвиђену заједничким чланом 3 Женевских конвенција, који као најопштији штити сва лица која непосредно не учествују у борби и истовремено забрањује свако самовољно лишење живота. Ово стога јер је одредбом која је општа и заједничка за све Конвенције, у члану 3 ст.1 тачка 1(а), изричито забрањено да се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери и убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком сличном мерилу и у том циљу забрањени су и забрањују се у свако доба и на сваком месту према наведеним лицима, између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убистава, осакаћења, свирепости и мучења. Ова одредбе сагласна је са нормама обичајног међународног хуманитарног права којима се штите најважније вредности као што је право на живот.

Суд је ценио примедбе браниоца да је покојни Иван Север борац припадник непријатељске стране и да не може по потреби имати статус борца или цивила како се то покушава представити у оптужници и завршној речи заменика тужиоца. Међутим како је неумњиво утврђено да је покојни Иван Север убијен ван борбе то и он ужива заштиту као и остали цивили страдали истом приликом и посебно покојни Адам Лукетић кога је живота лишио оптужени.

Суд је ценио одбрану оптуженог да је можда покојни Иван Север деловао војно из подрума у коме се налазио, па без обзира што су у истом објекту и цивили који су се заклонили од борби у ком случају се не би ни могло радити о кривичном делу јер би подрум из кога се делује војно и воде борбе био легитимни циљ за другу страну, која не мора ни да претпостави да су у подруму цивили нити јој се може приписати у кривицу уколико неко од тих цивила страда. Могуће је да су током борби цивили се и случајно затекли на простору где се воде борбе, па су они стога колатерална штета. Оптужени је у одбрани потенцирао да је пуцао искључиво на место одакле је супротна страна деловала. У том случају оптужени би, уколико је до убиства дошло током акције, деловао потпуно у складу са законом, а ни покојни Иван Север као ни особе које су се нашле међу војницима измешане са њима не би могли да уживају заштиту предвиђену Женевским конвенцијама. Међутим, из исказа оштећене Блаженке Север, којој је суд поверовао, утврђено је да се из подрума

није пуцало, да је тога дана био први пут ваздушни напад српских снага на Вуковар и да су након тога у улици ушли тенкови. Њен муж није имао оружје нити било ко други. У подруму је било само муниције коју су она и муж ставили су у ТА пећ, из које су биле извађене цигле, да би је сакрили. Нико други није пуцао на кућу, оптужени је извео и убио њеног мужа и пок. Адама, а видела је руку како испушта бомбу након чега је одлетела у ваздух.

Стога је суд утврдио да је оптужени заједно са НН припадником ТО из подрума извео Адама Лукетића и Ивана Севера и пуцањем из ватреног оружја их лишио живота, а да је при том поступао противно одредбама члана 3 став 1 тачка 1 А IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949.године и чланом 4 став 1 и став 2 тачка А Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949.године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба.

Како је утврђено да је овом приликом у подрум бачена бомба од које су страдали цивили, а оштећена Блаженка Север- цивил је рањена, да је убијени Адам Лукетић цивил, те да је из групе цивила са којима се од напада склонио изведен па убијен пок. Иван Север, који није непосредно учествовао у непријатељствима, суд је радње оптуженог правно квалификовао као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗСРЈ, налазећи да због убиства цивила пок. Адама, осталог цивилног становништва које је истом приликом страдало и које није лишено цивилног карактера иако се међу њима налазио борац пок. Иван, тада ван борбе (а што није приписано у кривицу оптуженом), оваква правна квалификација дела у потпуности одговара утврђеном чињеничном стању.

При том је суд применио КЗ СРЈ и одредбу члана 142 став 1 овог Закона, онако како је то квалификовано и у оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ бр. 3/09 од 31.03.2010.године, налазећи да је овај Закон блажи од Закона који је важио у време извршења дела и одредбе члана 142 КЗ СФРЈ. Ово стога што је Законом који је важио у време извршења дела за наведено дело била запрећена казна затвора од пет година или смртна казна док је одредбом члана 142 став 1 КЗ СРЈ (Сл.лист СРЈ 37/93) за наведено дело запрећена казна затвора од пет година или затвор од 20 година.

Предмет оцене суда била је и теза одбране да је оптужени већ осуђен за ово кривично дело, или да су радње описане у изреци пресуде већ обухваћене неком ранијом пресудом коју је донео суд у Хрватској. Због тога је прибављен извештај из КЕ из Хрватске и дописи судова у Хрватској о томе да се против оптуженог не води ни један други поступак због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва (копија дописа Жупанијског суда у Сиску број 22-Су-484/10 од 14.липња 2010.године, копија дописа Жупанијског суда у Карловцу број 21 Су-369/10-2 од 14.липња 2010., Жупанијски суд у Задру 2.Су-532/10 од 15.липња 2010., Жупанијски суд у Великој Горици број 21 Су-297/10-2 од 14.липња 2010., допис Жупанијског суда у Копривници број 21-Су-354/10-2 од 14.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Чаковцу

број 22-Су-401/10 од 16.липња 2010., допис Жупанијског суда у Дубровнику број Кир-388/10 од 16.липња 2010.године, копију дописа Жупанијског суда у Славонском броду број 23-Су-215/10-4 од 18.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Пожеги, Су 156/10-3 од 18.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Вировитици број 21-Су-148/10-3 од 24.липња 2010, допис Жупанијског суда у Пули број Кир-895/10-3 од 18.липња 2010, допис Жупанијског суда у Шибенику број 21 Су-420/10 од 30.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Госпићу број 21-Су-287/10 од 05.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Бјеловару број 2-Су-341/10 од 06.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Златару број Су-258/2010 од 30.липња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Осијеку број 21-Су-429/10-4 од 16.српња 2010, копију дописа Жупанијског суда у Вараждину број 2-су 27/10-10/3 од 22.српња од 2010, допис Жупанијског суда у Сплиту број II КИР 578/10 од 12.српња 2010, допис Жупанијског суда у Вуковару број Ка-23/03 од 21.српња 2010., заједно са решењем Жупанијског суда у Вуковару број К-66/07 од 29.сијечња 2009) и пресуда којом је оптужени осуђен. Утврђено да је због овог кривичног дела пред Жупанијским судом у Вуковару (К.бр.23/03) против оптуженог Станка Вујановића вођен поступак због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва (чл. 120 ст.1 ОКЗРХ), донето решење о суђењу у одсуству (Кв-291/06 од 26. сијечња 2007.године), али да је за једну од радњи из оптужнице К-ДО-29/01 од 18. сијечња 2007.године, која се односи на предметни кривични догађај, предмет уступљен суду за ратне злочине Републике Србије, што произилази из дописа Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ број 5/07 од 26.02.2007.године, упућеног Државном одвјетништву Републике Хрватске.

Прочитана је пресуда овог суда и Апелационог суда којом је оптужени оглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од двадесет година због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из чл. 144 КЗСРЈ у вези чл. 22 КЗСРЈ. Суд је ценио и питање да ли је радњом описаном у тој пресуди већ обухваћена радња због које се сада води поступак и да би ове радње, да се за њих знало, у сваком случају ушле у састав кривичног дела због кога је оптужени правноснажно осуђен, да ли може једна особа да изврши више кривичних дела ратни злочин за време једног рата, те да ли стога у конкретном случају оптужбу треба одбити. Међутим, увидом у списе предмета К.В. 4/06 Окружног суда у Београду, Већа за ратне произилази да се ради о радњама које су извршене 20.11.1991.године, два месеца после догађаја које је предмет овог поступка, дакле радње нису извршене у истом временском периоду, а да се у предмету К.В. 4/06 ради о кривичном делу које је извршено над ратним заробљеницима, док је предмет овога поступка поступање оптуженог као припадника једне од страна у сукобу над цивилним лицима. Ради се дакле о два различита иако истородна кривична дела.

Приликом одмеравања казне суд је нашао да су отежавајуће околности везане за чињеницу да су живота лишене две особе што делу свакако даје већу тежину. Из извештаја из КЕ за оптуженог где према прочитаном документу извадак из казнене евиденције Република Хрватска Министарство правосуђа

управа локалне самоуправе Управа за казнено право-Одјел за казнене евиденције од 18.08.2002.године произилази да је оптужени осуђиван што је суд ценио као отежавајућу околност. Као олакшавајуће околности суд је ценио породичне прилике оптуженог, који је ожењен, отац двоје деце, околност да се оштећена Мира Патковић није придружила кривичном гоњењу, жаљење које је оптужени изражавао током поступка због страдања становништва у свом граду Вуковару и недаћа које задесиле припаднике свих националности на подручју где се ратовало, изражене неверице докле је све отишло, а да им се у почетку чинило да ће све за пар дана проћи. Ценећи ове околности као и све околности под којима је дело извршено, да је оружје подељено становништву без одговарајуће обуке и да се одмах кренуло у борбе и акције, јер оптужени каже да нису ни знали да ратују и да су тако водили борбе да је постојала опасност да погоде једни друге, те уз посебан значај изјави оштећене Блаженке Север која је у суочењу са оптуженим рекла да жели да се све то не понови са чим се и оптужени сложио, суд је оптуженом утврдио казну затвора у трајању од девет година, налазећи да је иста сразмерна свим околностима под којима је дело извршено и степену кривице оптуженог. Ова казна је претходно утврђена у смислу члана 49 КЗСРЈ којим је прописано да, ако се осуђеном лицу суди за кривично дело учињено пре него што је започело издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дело учињено за време издржавања затвора или малолетничког затвора, суд ће изрећи јединствену казну за сва кривична дела применом одредаба члана 48 овог Закона, узимајући изречену казну као већ утврђену. Казна или део казне коју је осуђени издржао урачунаће се у изречену казну затвора.

Како је оптужени правноснажно осуђен пресудом Окружног суда у Београду-Веће за ратне злочине К.В.4/06 од 12.03.2009.године, на казну затвора у трајању од двадесет година, то му је та казна узета као утврђена, па га је суд применом чл. 48 КЗСРЈ осудио на јединствену казну затвора у трајању од двадесет година и применом члана 50 КЗСРЈ у казну урачунао време које је провео у притвору и на издржавању казне и то време проведено у притвору од 23.3.2003. па до 06.06.2003. и од 06.06.2003.године, а од 28.04.2009.године, време од када је на издржавању казне.

Суд је оптуженог ослободио обавезе плаћања трошкова и паушала јер је утврђено да нема прихода, па је одређено да исти падају на терет буџетских средстава суда.

Оштећена Блаженка Север у смислу чл. 206 ЗКП упућена је на парницу за остваривање имовинско правног захтева који је поставила али није определила.

Суд је унео одређене измене у изреку пресуде у односу на диспозитив оптужнице и то према чињеничном стању утврђеном током поступка, а да при том није дирао у идентитет оптужбе. Наиме у диспозитиву оптужнице је описано да је бомба бачена на цивиле у подруму да би се спречио излазак оштећене Блаженке, док током поступка овако нешто није утврђено јер је

оштећена навела да је покушавала да види шта се догађа са њеним мужем и где га воде, па је тада НН лице гурнуло врата, а да је затим док је чучала уз врата, сада пок. Рожа Лукетић јој показала да погледа у врата и да је тада видела руку како испушта бомбу.

Записничар
Наташа Арсић

Председник већа-судија
Снежана Николић Гаротић

ПРАВНА ПОУКА:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од 30 дана од дана пријема писменог отправака, Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.